

N:o 80.

Uppläst och godkänd af Riksdagens Första Kammare den 8 maj 1897.
— — — — af Riksdagens Andra Kammare den 8 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående beredande af ordnade förhållanden med afseende å vissa kringvandrare, i synnerhet de s. k. tatarne.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 1) utlåtande n:o 6.)

(Andra Kammarens tillfälliga utskotts (n:o 4) utlåtande n:o 4.)

Till Konungen.

I en inom Riksdagen väckt motion hafva representanter från Hallands län framhållit önskvärheten af åtgärder för beredande af ordnade förhållanden med afseende å vissa kringvandrare, i synnerhet de s. k. tatarne.

Till stöd för sin framställning härutinnan hafva motionärerna anført, bland annat:

att de s. k. lösdrifvarne, i synnerhet »tatarne» eller, som de i Halland vanligen benämndes, »krämarne», vore en verklig landsplåga i vissa trakter af detta landskap och äfven i vissa andra delar af landet; att de samma saknade stadigvarande bostad, vanligen lefde i laster, kif och strid samt af andra menniskor betraktades med en viss afsky och ovilja; att de plågade öfriga samhällsmedlemmar med ett ständigt och stundom oförsynt tiggeri, ej sällan äfven genom öfverfall och våldsgerningar; att deras barn icke kunde få någon ordentlig undervisning och uppfostran, emedan föräldrarne, som sjelfve ej vore i stånd att undervisa dem, svårligen kunde,
Bih. till Riksd. Prot. 1897. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 19 Hüft. (N:is 80—81). 1

i anseende till sitt kringströfvande lefnadssätt, skicka barnen i skola; att de vuxne och arbetsföre bland dessa människor vanligen icke kunde skaffa sig en fast boningsplats, om de ock ville det, enär vederbörande socknemän, af en lätt förklarlig fruktan för framtida fattigvårdstunga, merendels — och särdeles om de kringdrifvande medförde illegitim familj — icke tilläte dem att nedsätta sig någonstädes; samt att slutligen de gamla, sjuka och orkeslösa ej sällan måste sakna ordentlig fattigvård, då rätt ofta ingen kommun ansåge sig pliktig att lemna dem sådan.

Beträffande de af motionärerna omförmälda missförhållanden, finnas i några af länsstyrelsernas femårsberättelser för åren 1886—1890 omständigheter angifna, hvilka Riksdagen funnit förtjenta att här framhållas.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Hallands län* meddelar, bland annat, att man inom länet, särskildt inom mellersta delen deraf, icke sällan mötte kringströfvande följn af män, qvinnor och barn, som ansåges härstamma från zigenarne, ehuru de skilde sig från dem både till utseende och lefnadssätt. Af den bofasta befolkningen kallades de »kält-ringar», men sjelfve sade de sig höra till »vandringsfolket». En och annan af männen hade en högst tillfällig förtjenst såsom vallackare, men i öfrigt lefde dessa följn uteslutande af bettleri. Nästan aldrig vore de fullvuxne konfirmerade, och lagliga äktenskap förekomme icke bland dem. Mest beklagansvärda vore barnen, bland hvilka man kunde anträffa tioåringar och ännu äldre, som hvarken kunde läsa eller hade ringaste kristendoms-kunskap. Myndigheterna kunde i afseende å nämnda förhållanden uträtta högst litet. De i förordningen om mantalsskrifning gifna föreskrifter kunde ej tillämpas å ifrågavarande personer, hvilka endast några få dagar vistades på samma ställe. Då barnen ingenstädes vore kyrkoskrifna, kunde de ej upptagas å förteckning öfver skolpliktiga barn, och föreskriften om obligatorisk skolgång blefve således i afseende å dem en död bokstaf. Personer af vandringsfolket saknade vanligen ingalunda medel och kunde därför högst sällan behandlas såsom lösdrifvare. På grund af bettleri vore väl de flesta af dem förfallne till tvångsarbete, men den fruktan för vandringsfolket, som vore allmänt utbredd bland allmogen, orsakade, att anmälan för bettleri högst sällan gjordes mot detta slag af lösdrifvare, samt att stundom till och med verkliga brott, såsom olofligt tillgrepp och miss-handel, som af vandringsfolket föröfvats, icke angåfves.

I den af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Kristianstads län* afgifna berättelse omförmäles, att gränstrakten Hallandsås från urminnes tider varit ett tillhåll för brottslingar och tvetydiga personer, samt att en der framlöpande allmän landsväg vore en mycket anlitad stråkväg för lösdrifvare och misstänkta personer, som sökte undkomma från den ena

provinsen till den andra, hvadan särskild polisbevakning der måste anordnas.

Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i *Norrbottens län* åter fäster uppmärksamheten derå, att invandrande finnar qvarstannat i landet under flera år, ofta för alltid, utan att dock anmäla sig till kyrko- och mantalsskrifning. Det sedliga tillståndet hos en del af denna lösa befolkning vore icke alltid det bästa. Delvis bestode de invandrande af grannlandets sämsta element och utgjorde ibland en verklig plåga för den ort, der de uppehölle sig. Ej sällan knöte de här i riket förtroliga förbindelser utan äktenskapets helgd, och deras barn uppväxte utan att kunna underkastas skolrådets eller myndigheternas kontroll deröfver, att de under skolåldern besökte folkskolan.

Riksdagen behjertar till fullo, att nu ifrågavarande samhällsklass för en i många afseenden beklagansvärd tillvaro och tillika ej allenast utgör en plåga för landtbefolkningen i vissa trakter, utan äfven medför våda för samhällsordningen. Tvifvelsutän skulle man genom strängare tillämpning än hittills af gällande lagar och författningar angående mantalsskrifning, lösdrifveri, fattigvård och uppfostran kunna i ganska väsentlig mån stäfja dessa vagabonders framfart. Likväl torde det böra tillses, huruvida gällande föreskrifter äro fullt tillräckliga för att åstadkomma deras ovilkorliga mantalsskrifning, och om så ej är förhållandet, böra för ändamålet erforderliga stadganden åvägabringas.

Ett särskildt spörsmål af stor betydelse vid det åsyftade genomförandet af nämnda kringvandrades bringande under ordnade samhällsförhållanden är frågan om deras barns uppfostran. Det synes antagligt, att, om barnen vid tidiga år skiljas från den vandrande skaran och öfverlemnas till uppfostran inom en anstalt eller hos enskilda personer på en ort, der föräldrarne icke plåga uppträda, barnen skola kunna uppfostras till ordentliga och arbetsamma medborgare; och gifvet är, att, under sådana förhållanden, de vandrande skarorna skulle minskas och försvagas. Denna och dermed sammanhängande frågor lära emellertid icke undgå att tilldraga sig uppmärksamhet af den af Eders Kongl. Maj:t tillsatta komité för behandling af frågan om åtgärder för beredande af uppfostran åt minderårige förbrytare samt vanartade och i sedligt afseende försummade barn.

Då Riksdagen anser, att samhället bör vidtaga åtgärder för att förekomma de oordningar, som af ifrågavarande lösa och kringströfvande befolkning bedrifvas, får Riksdagen anhålla,

det täcktes Eders Kongl. Maj:t, med föranledande af hvad i detta ärende förekommit, taga i öfvervägande, huruvida de af motionärerna

påpekade missförhållanden skulle kunna undanrödjas, samt, derest det finnes, att sådant genom lagbestämmelser eller åtgärder från statens sida lämpligen kan ske, för Riksdagen framlägga de förslag, som för ändamålet anses erforderliga.

Stockholm den 8 maj 1897.

Med undersätlig vördnad.
